

GEMERT EEN MONUMENT RIJKER.

Door het restaureren van de Deelse Achtkanter is Gemert in het Monumentenjaar een monument rijker geworden. Deze, van afkomst een Zaanse molen, is weer geheel in zijn oude glorie hersteld. Het is een echte molen gebleven, d.w.z. hij is volledig bedrijfsvaardig en in staat diverse soorten graan te malen. Daartoe bezit hij twee koppel stenen, waarvan het éne koppel - franse stenen - speciaal kan worden gebruikt voor het malen tot bloem.

Op vrijdag 5 september j.l. is hij officieel in gebruik gesteld. Daarvoor waren bij de molen aanwezig o.a. het college van B.&W. van Gemert, de secretaris, de hr. J. v. d. Broek, de hr. v. d. Werff, Gedeputeerde van Noord-Brabant met echtgenote, de heren Korvershoef van Rijksmonumentenzorg en de Koning van de Vereniging "De Hollandsche Molen" en het bestuur van de Heemkundekring "De Kommanderij Gemert", waaraan de regie van deze plechtigheid was toevertrouwd.

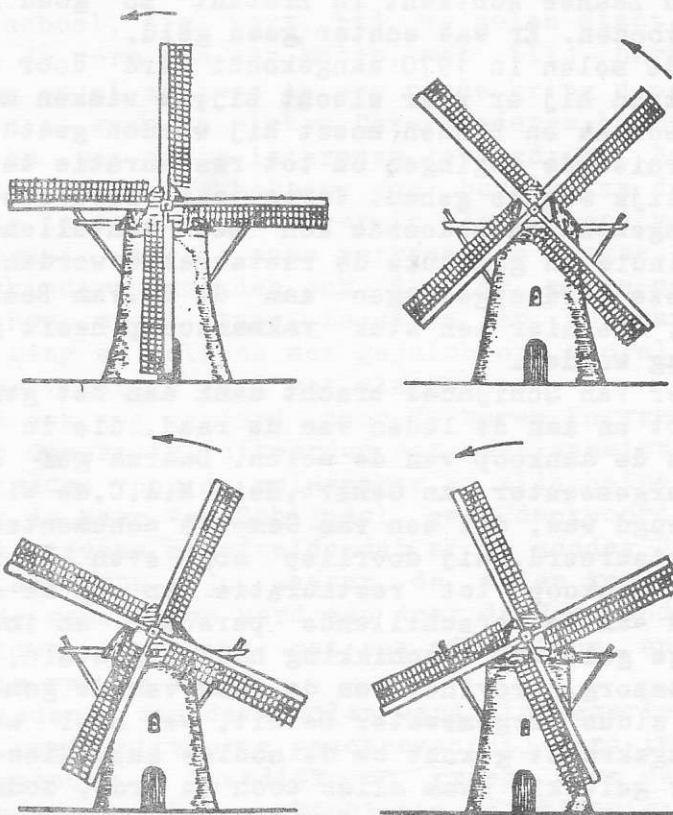
Verder werd deze plechtigheid opgeluisterd door harmonie Excelsior van Gemert met de Drumband en de twee Gemertse Schutten Sint Teunnis en Sint Jeuris.

De opening van de molen was ingepast in het schema van de Holland Week, die van 6 t/m 13 september in Gemert werd gehouden. Vandaar dat ook de hr. Engelen, de voorzitter van de Gemertse Ondernemersvereniging met zijn staf aanwezig was.

Enige oud-molenaars van Gemert en omgeving waren eveneens present en ook de molenmaker H. v. Beek uit Rijnsaterwoude met zijn helpers. Daarnaast was er van de kant van de mensen uit Gemert veel, zeer veel belangstelling.

De voorzitter van de Gemertse Heemkundekring, de heer Ch. van Schijndel heette al de aanwezigen hartelijk welkom en was uiteraard zeer verheugd over de geweldige belangstelling. Het nieuwste monument van Gemert, volledig gerestaureerd in het Monumentenjaar, mag er zijn.

Met deze restauratie is een van de wensen van de Heemkundekring in vervulling gegaan; reeds jaren lang heeft onze kring geijverd voor herstel en daarover gecorrespondeerd met Monumentenzorg, de Vereniging "De Hollandsche Molen", de verschillende provinciale instanties en vanzelfsprekend met het gemeentebestuur van Gemert. Bij al deze instanties leefde de overtuiging, dat de molen gespaard moest blijven, te meer nog,

Vier karakteristieke molenstanden.

Boven links: de rechtstand van de wieken, rust voor korte duur tijdens een werkperiode.

Boven rechts: de wieken staan overkruis, rust voor langere duur.

Onder links: de molen staat "in de vreugd", de komende wiek staat vóór de hoogste stand.

Onder rechts: de "rouw-stand" van de wieken, de komende wiek staat door het hoogste punt heen.

omdat een Zaanse Achtkant in Brabant zo goed als niet meer wordt gevonden. Er was echter geen geld.

Toen de molen in 1970 aangekocht werd door de gemeente Gemert, stond hij er zeer slecht bij; de wieken moesten er afgenomen worden en binnen moest hij worden gestut.

De hernieuwde pogingen om tot restauratie te komen hebben uiteindelijk succes gehad. Vorig jaar werd een D.A.C.W. subsidie toegekend en zodoende kon met aanvullende subsidies van provincie en gemeente de restauratie worden ter hand genomen. Deze werd opgedragen aan de fa. Van Beek uit Rijnsaterwoude, die hier een stuk vakmanschap heeft geleverd, dat gezien mag worden.

De heer Van Schijndel bracht dank aan het gemeentebestuur van Gemert en aan de leden van de raad, die in 1970 hun fiat gaven aan de aankoop van de molen. Daarna gaf hij het woord aan de burgemeester van Gemert, Hein M.A.C. de Wit, die bijzonder verheugd was, dat een van Gemerts monumenten zo prachtig was gerestaureerd. Hij doorliep nog even de verschillende fasen van aankoop tot restauratie en sprak een hartelijk dankwoord aan de verschillende personen en instanties, die het nodige geld ter beschikking hadden gesteld, in dit geval Monumentenzorg, provincie en de raad van de gemeente Gemert. Het had, aldus burgemeester De Wit, wel heel wat moeite en overredingskracht gekost om de nodige subsidies los te krijgen, maar gelukkig kwam alles toch in orde, zodat voorkomen kon worden, dat deze molen ten ondergang was gedoemd.

In zijn dankwoord betrok burgemeester De Wit ook de jonge molenmaker Hans van Beek en zijn helpers, die de restauratie zo vakkundig hebben uitgevoerd en de heer Gerrits, de vorige eigenaar van de molen voor zijn medewerking bij de aankoop van de molen in 1970.

Vervolgens verzocht de burgemeester mevr. v.d. Werff hem te helpen bij het openen van de molen met de "gouden" sleutel, die de heer Van Schijndel hem overhandigd had.

Toen dit gebeurd was, werd onder de vrolijke tonen van de harmonie de vang losgetrokken om de molen te laten draaien, maar er was te weinig wind. Ook het volop blazen van de harmonie kreeg er geen beweging in. Daarom werd hij met handkracht aan het draaien gebracht, maar na enkele rondjes bleef hij weer stil staan.

Dit kon echter niet verhinderen, dat de kinderen van de Pandelaar Kleuterschool, die kort bij de molen staat, met feestmutsen op in de vorm van een molen, met blij hart een molenliedje zongen en al zingend in een ronde kring dansten: zo draait de molen, zo gaan de wieken. Deze kinderen hebben de opbouw van de molen met grote interesse gevolgd; ze hebben er tekeningen van gemaakt, ze hebben een bezoek aan de molen gebracht en de leidsters hebben er in klasverband met de kleuters over gepraat, waarbij soms verrassende vragen naar voren kwamen. De kinderen meenden ook, dat de molen met de wieken naar de school moest staan. Ze zaten er vol van en als hij draaide, ging er telkens een gejuich op, vooral toen hij op 5 september versierd werd met vlaggetjes.

Het woord werd ook nog gevoerd door de heren Korvershoef en De Koning, die Gemert feliciteerden met deze aanwinst en woorden van lof hadden voor de molenmaker en zijn helpers.

Tot slot sprak de heer Van Schijndel een dankwoord aan allen, waarbij hij tevens mededeelde, dat er op zondag 7 september een "open dag" zou zijn, waarop de molen kon worden bezichtigd. Aan de genodigden werd een door de Heemkundekring samengestelde folder uitgereikt met een afbeelding en een korte geschiedenis van de molen.

Over de geschiedenis van deze molen werd in Gemerts Heden nr. 54, Lente 1974, reeds uitvoerig geschreven. Hij werd in 1665 als papiermolen gebouwd in Zandijk en kreeg toen de naam "De Veenboer". Later werd hij verkocht aan de fa. Honig; deze heeft hem vermoedelijk omgedoopt in "De Bijenkorf", omdat in het familiewapen van Honig een bijenkorf voorkwam. Op de baard van de molen werden twee bijenkorfjes aangebracht en zo kwam hij in 1908 naar Gemert. De twee bijenkorven zijn ook nu nog op de baard aanwezig en de heer Peeters, die de molen van 1920 tot 1960 in bedrijf heeft gehad, zegt, dat hij hier altijd bekend gestaan heeft onder de naam "De Bijenkorf". Zodoende meende het gemeentebestuur van Gemert, dat de naam "De Bijenkorf" de voorkeur verdient boven de naam "De Veenboer". Hij zal dan ook onder deze naam in Gemert bekend blijven.

In 1879 werd de molen verkocht aan de heer P. Dekker, die hem veranderde in een pelmolen en tevens voorzag van een stel platte stenen om er graan mee te kunnen malen. Dat zal

hij ook in Gemert kunnen doen. Er zijn hier nog oud-molenaars woonachtig, die bereid zijn "De Bijenkorf" bij gelegenheid te bemalen en ook bv. voor de warme bakker.

We hopen, dat hij nog lang zalmogen draaien.

Op de "open dag" van 7 september, georganiseerd door de Heemkundekring van Gemert was er zulk een overweldigende belangstelling, dat de bezoekers in groepen moesten worden ingedeeld. Ook nu kon er niet gemalen worden, omdat er te weinig wind was. Beneden in de molen was een kleine tentoonstelling ingericht met diverse soorten graan, gereedschap van de mulder, gebruiksvoorwerpen als een zeef, een wan, een vat, een bascule enz. en één van de meelproducten, een krintemik, in een ouderwetse boeren houtoven gebakken. Ook deze trok belangstelling en begrige ogen.

Omdat op deze 7de september vele mensen teleurgesteld moesten worden, werd er een tweede "open dag" gehouden op zondag 14 september. Honderden bezoekers hebben toen de molen zien draaien en malen.

M.H.J. Pennings.

VERSLAG VAN HET 27ste WERKKAMP VAN BRABANTS HEEM TE HILVARENBEEK, 30 JULI T/M 2 AUGUSTUS 1975.

Gemert kon deze keer bogen op een uitgebreide deputatie: Marinus de Wit, de Heer en Mevrouw de Bekker, zr. Catharini Ansems, zr. Monica Goossens, Noud Rooderkerken en de Heer en Mevrouw Vos, 8 deelnemers dus.

We werden ontvangen in zaal Elckerlyc. Wegens de gestegen kosten was er deze keer geen broodmaaltijd. Ook was er bezuinigd op de kampbescheiden. Hierop kwam later enige goedmoedige Brabantse kritiek. De kring "De Boschboom" uit Den Bosch droeg 's-avonds de kampvlag over, waaraan deze keer geen schild, maar een penning was gehangen. Daarna werd een prachtig klankbeeld - dia's met geluid - gegeven over Hilvarenbeek. Een navolgingswaardig voorbeeld voor onze kring.

Op deze eerste avond werd ons aller Marinus de Wit nog eens danig in de bloemen gezet. Theo van de Ven vond hem de verpersoonlijking van de tevreden Brabantse mens en schonk hem het bekende beeldje van de "contente mens".

Tientallen deelnemers bleken ondergebracht in hotels, waar